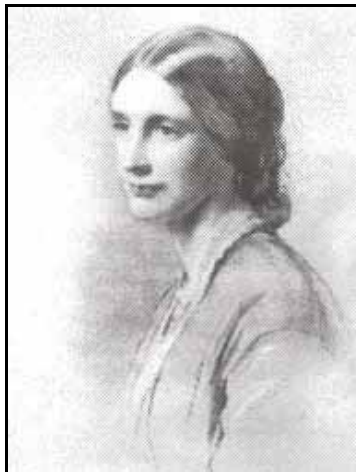

**Vodič kroz UN-ovu Konvenciju od 2.
prosinca 1949. godine
o suzbijanju trgovanja osobama i
iskorištavanja prostitucije drugih**

Malka Marcovich

portret J. Butler iz 1952 (G. Richmond)

Malka Marcovich je predsjednica MAPP-a (Pokreta za ukidanje prostitucije i pornografije, te svih oblika seksualnog nasilja i seksističke diskriminacije), Pariz, Francuska. Povjesničarka i aktivistkinja za zaštitu ljudskih prava, ona je autorica niza članaka koji se bave prostitucijom i trgovanjem ljudima, a pisala je i o antisemitizmu i “konačnom rješenju”.

I. Kontekst u kojem je nastajala Konvencija o suzbijanju trgovanja osobama i iskorištavanja prostitucije drugih

Ujedinjeni narodi su 2. prosinca 1949. godine, godinu dana nakon Opće deklaracije o ljudskim pravima, u ozračju humanističke nade nakon Drugog svjetskog rata, usvojili i *Konvenciju o suzbijanju trgovanja osobama i iskorištavanja i prostitucije drugih*. Konvencija iz 1949. je posljedica abolicionizma i feminističke borbe u Engleskoj, koju je 1866. godine započela i predvodila Josephine Butler. I dok je ropstvo upravo bilo ukinuto u većini europskih zemalja, Josephine Butler je sustav prostitucije smatrala suvremenim oblikom ropstva koji potlačuje žene i općenito je poguban za čovječanstvo u cjelini.

Sustav reguliranja prostitucije, uspostavljen za vladavine Napoleona III u Francuskoj i ubrzo nazvan “Francuskim sustavom”, uveden je u mnogim evropskim zemljama u ime javnog zdravlja i u kontekstu higijenskih razloga borbe protiv veneričnih bolesti.

Francuski liječnik, Parent-Duchatelet, zagovaratelj higijenizma i regulacije prostitucije u 19. stoljeću, smatrao je prostituciju “kanalizacijskim sustavom”, a ejakulaciju je usporedio s “organskom drenažom”.

Međutim, francuski se regulacijski sustav u stvarnosti zasnivao na viziji društva i ljudske seksualnosti po kojoj su žene svedene na instrument muškog užitka. Uspostavljen je “odred za poroke”, da bi nadgledao nesmetano funkcioniranje sustava. Ne samo da su svodnici i trgovci ljudima mogli nekažnjeno djelovati, nego su i gradske su vlasti zarađivale kroz određivanje poreza na bordele. Žene u prostituciji su bile izlagane nasilju, privođenjima i zdravstvenim kontrolama, koje su opisivale kao seksualna mučenja. Propisi protiv veneričnih bolesti, pogotovo u Engleskoj, dozvoljavali su određenim vlastima da prisile žene, za koje se samo posumnjalo da se bave prostitucijom, na liječničke preglede ili ih čak zatvore.

Revoltirana situacijom društvene nepravde u kojoj se pojačava viktimizacija žena u prostituciji, a smatrajući prostituciju ekstremnim oblikom diskriminacije po spolu, Josephine Butler započinje ono što sama naziva “velikim križarskim pothvatom”, a to je zaustaviti regulacijski pristup prostituciji. Godine 1869. napisala je manifest, podržan s 120 potpisa, nakon kojeg ju je skupina liječnika pozvala na pokretanje

“Pljačka i ubojstvo su zla koja postoje oduvijek, ali niti jedno se društvo nije sjetilo kazati: Budući da ne možemo eliminirati pljačku ili ubojstvo, složimo se oko načina života koji će ih podvrći određenim pravilima i nadgledanju tako da, na primjer, zakon određuje na kojim se mjestima, u kojem trenutku i pod kakvim uvjetima dopuštaju krađa i ubijanje.” J. Butler, 1875.

kampanje protiv regulacije prostitucije. Ovaj se pokret ubrzo proširio na ostatak Europe, SAD-a i na kolonije. Abolicionistički je pokret privukao kako religiozne, tako i sekularne krugove. Mnogi intelektualci/ke koji/e su branili/e postavke sekularnog humanizma pristaju uz ovaj pokret, među njima i Jean Jaurčs i Victor Hugo u Francuskoj. Žene aktivne u pokretu za emancipaciju žena također se pridružuju borbi za ukidanje prostitucije.

U svojim je pisanim radovima Josephine Butler posebno naglašavala odgovornost muškaraca i mušku ulogu, kako u kupovanju tako i podvođenju žena u prostituciji. Napadala je zakonodavce i njihova dvostruka mjerila pravde - jedna za muškarce, a druga za žene - na kojima se zasnivala regulacija prostitucije. Pitanje muške odgovornosti za promoviranje prostitucije i kritika “nezatomljive, neukrotive” muške seksualnosti, kako je naziva Butler, što se koristilo kao racionalizacija za neophodnost prostitucije, bit će ponovno razmatrano od feministkinja prvom polovinom dvadesetog stoljeća.

U Francuskoj Madame Avril de Sainte Croix je bila vodeća osoba koja je abolicionističke argumente iznijela pred Ligmom naroda 1919. godine. Marcelle Legrand Falco, osnivačica francuskog ogranka abolicionističkog pokreta 1926. godine, pokrenula je kampanju u Francuskoj za aboliciju prostitucije, građanska prava žena, žensku ekonomsku jednakopravnost. U to su vrijeme velika udruženja za zaštitu ljudskih prava, kao na primjer Liga za ljudska prava (*League for Human Rights*), također zastupale abolicionistički pristup. Od svojih su početaka abolicionisti/ce lobirali/le u vladama za ukidanje regulacionističkog sistema. Vrlo rano je postalo jasno da regulacija prostitucije potiče trgovanje ženama.

Postupno je abolicionistički pokret, tj. pokret za ukidanje prostitucije izborio nekoliko pobjeda.

- 1883. godine obustavljena je primjena britanskog Zakona o zaraznim bolestima (*British Contagious Diseases Act*) koji je štetio ženama u prostituciji, a godine 1886. taj je zakon ukinut.

- 1885. godine Zakon o izmjenama Kaznenog zakona (*Criminal Law Amendment Act*) u Engleskoj je podigao dobnu granicu mogućnosti pristanka na seksualni odnos na 16 godina starosti i uveo sankcije za svodnike, vlasnike bordela i druge osobe koje iskorištavaju prostituirane žene.

- 1904. godine potpisan je u Parizu prvi međunarodni sporazum protiv trgovanja “bijelim robljem”, a slijedili su i drugi sporazumi, 1910., 1921. i 1933. godine.

- Od 1912. godine evropske zemlje postepeno počinju usvajati abolicionističke mjere.

Nakon Prvog svjetskog rata, 1919. godine, Liga naroda oformila je odbor za nadgledanje koji je imao za cilj istražiti ženska prava i trgovanje ženama u svrhu seksualnog

iskorištavanja. Vlade i nevladine organizacije podnosile su izvještaje koji su istovremeno pratili visine plaća koje primaju žene, njihovu ekonomsku situaciju i stanje prostitucije u različitim zemljama. Uspostavljene su i veze između prostitucije, trgovanja ženama i pornografije, koju se nazivalo “opscenim publikacijama”. Iz izvještaja odbora i rezolucija Vijeća i Skupštine Lige naroda, postalo je jasno da se u zemljama koje su usvojile abolicionistički sistem u odnosu na prostituciju primjećuje opadanje trgovanja ženama, a pada i stopa zaraze veneričnim bolestima. Značajno je i to što se zatvaranje bordela u Francuskoj nakon Drugog svjetskog rata preklapa s dobivanjem prava glasa za žene.

- 1927. i 1932. Liga naroda je provela dva velika istraživanja, koja su utvrdila da postojanje bordela i regulacija prostitucije dovodi do porasta trgovanja ljudima, nacionalno i internacionalno.

Ova su istraživanja rezultirala idejom o novoj, međunarodnoj konvenciji za suzbijanje prostitucije i trgovanja ljudima. Izrada nacрта ove Konvencije počinje 1937. godine, ali je rad na njoj bio prekinut za vrijeme Drugog svjetskog rata. Naposljetku, Konvencija je završena 2. prosinca, 1949. godine, pod novim pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda i naslovljena kao *Konvencija za suzbijanje trgovanja osobama i iskorištavanja prostitucije drugih*.

II. Osnovni naglasci Konvencije od 2. prosinca 1949. godine

Konvencija za suzbijanje trgovanja osobama i iskorištavanja prostitucije drugih jedan je od značajnih međunarodnih instrumenata Ujedinjenih naroda za zaštitu ljudskih prava, a koji se bavi «ropstvom i njemu srodnim praksama». Iako se u uvodu Konvencije iz 1949. postavlja načelo po kojem su prostitucija i trgovanje ljudima «nespojivi s dostojanstvom i vrijednošću ljudske osobe», ne osuđuje se i ne sankcionira žrtve trgovanja ljudima i prostitucije. Žene u prostituciji ne smatra se kriminalkama koje treba ukoriti ili kazniti već žrtvama koje treba zaštititi. Umjesto toga Konvencija iz 1949. zagovara kažnjavanje onih koji se bave «podvođenjem, mamljenjem i navođenjem» drugih u prostituciju. U duhu međunarodnog abolicionističkog pokreta i inicijalnih međunarodnih sporazuma o prostituciji i trgovanju ljudima, Konvencija uspostavlja vezu između prostitucije i trgovanja ljudima.

1. Konvencija teret dokaza prebacuje sa žrtve na počinitelje iskorištavanja prostitucije i trgovanja u svrhu porositucije

Prema članku 1 sudski će progonjeni biti svi oni koji se bave “podvođenjem, mamljenjem i navođenjem” drugih na prostituciju. Članak 1 prema tome obuhvaća sve posrednike, znači sve one koji se bave trgovanjem, regrutiranjem ili nekim drugim oblikom iskorištavanja, koji su “podvodili, namamili ili naveli” bilo koju osobu na prostituciju,

čak i uz «pristanak te osobe». Na taj način Konvencija ne stavlja odgovornost za kazneno djelo na osobe koje se bave prostitucijom. To predstavlja ključnu točku mnogih slučajeva, jer se mnogi optuženi za posredovanje, regrutiranje i trgovanje ljudima brane argumentom “pristanka” kako bi dokazali da ih se ne bi smjelo optužiti.

Na isti način Konvencija određuje kaznu svima koji “drže ili upravljaju, svjesno financiraju ili sudjeluju u financiranju bordela” ili “osobi koja svjesno prepušta ili iznajmljuje zgradu ili neko drugo mjesto ili bilo koji njezin dio u svrhu prostitucije drugih” (članak 2).

U nekim zemljama policija je progonila žene koje se bave prostitucijom za svodništvo, ako bi unajmile stan i same se bavile prostitucijom u tim prostorijama. Takva je praksa protivna Konvenciji koja umjesto toga osigurava zaštitu ženama u prostituciji (članci 15 i 16). Nažalost, u nekim slučajevima članak 2 koristio se kao sredstvo represije nad ženama u prostituciji, kršeći njihovo temeljno ljudsko pravo na stanovanje.

2. Žrtve prostitucije mogu biti stranke u bilo kojim zakonskim procedurama protiv počinitelja

Žene u slučajevima prostitucije mogu biti stranke u procedurama protiv onih koji ih iskorištavaju prema prekršajima navedenim u člancima 1, 2, 3 i 4. Ova stavka vrijedi i za žene strankinje u slučajevima prostitucije.

3. Države ne smiju regulirati prostituciju, podvrgavati žene u prostituciji registraciji ili bilo kakvim drugim administrativnim kontrolama

Članak 6 Konvencije donesene 1949. godine izražava temeljnu postavku abolicionističke politike. Svaka potpisnica ove Konvencije mora biti suglasna “poduzeti sve potrebne mjere da ukine ili poništi svaki postojeći zakon, uredbu ili administrativni propis” koje se koriste u svrhu registriranja žena u prostituciji ili onih za koje se sumnja da se bave prostitucijom.

Žene u prostituciji ne smije se “...upisivati u posebne registre, tražiti da imaju posebne isprave, niti smiju biti podvrgavane bilo kakvim izvanrednim uvjetima nadzora ili prijavljivanja.” Prema tome, države nemaju pravo ozakoniti prostituciju, kao niti regulirati je na bilo koji način. Ovaj članak štiti žene jer ih ne smatra delikventnim osobama koje bi trebalo administrativno nadzirati, čak niti zbog zdravstvenih razloga. Članak 6 državama također zabranjuje priznavanje prostitucije

Francuska je jedina abolicionistička zemlja koja je stvorila takav centar u skladu s ovim člancima Konvencije. Nakon što je u travnju 1960. god. ratificirala Konvenciju, osnovala je Office Central pour la Répression de la Traite des Êtres Humains (OCRTEH)

kao zanimanja iz ekonomskog sektora, te kao zakonom reguliranog rada, jer bi radno zakonodavstvo povlačilo za sobom administrativno prihvaćanje, kontrolu, te regulaciju prostitucije.

4. Poticanje centralizacije informacija i vođenja istraga o trgovanju ljudima i prostituciji

Članci 14 i 15 potiču države na osnivanje centara u svrhu centraliziranog prikupljanja informacija o trgovanju ljudima i iskorištavanju prostitucije drugih. Takvi servisi trebali bi “olakšati sprječavanje i kažnjavanje kaznenih djela i prekršaja predviđenih ovom Konvencijom”, i trebali bi biti u kontaktu s odgovarajućim servisima drugih država. Među informacijama koje bi države međusobno razmjenjivale, a u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvima, trebale bi biti točne pojedinosti koje se odnose na bilo kakvu istragu, gonjenje, hapšenje, osudu ili protjerivanje osoba, opise počinitelja, načina njihovog djelovanja, njihove otiske prstiju, fotografije, policijske i sudske zapisnike.

5. Uključene su mjere za sprječavanje trgovanja ljudima i prostitucije, te zaštitu i rehabilitaciju žrtava

Države potpisnice koje su ratificirale Konvenciju donesenu 1949. godine dužne su poduzeti mjere sprječavanja trgovanja ljudima i prostitucije te zaštite i rehabilitacije žrtava. Države se potiče na korištenje kako svojih javnih, tako i privatnih, obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih, privrednih i ostalih institucija u svrhu ostvarivanja tih ciljeva (članak 16).

6. Zaštita migranata pomaže sprječavanju seksualnog iskorištavanja

Kako bi se suzbilo i spriječilo trgovanje osobama u svrhu prostitucije, države moraju usvojiti mjere zaštite migranata, “naročito žena i djece, kako na mjestu dolaska i odlaska, tako i za vrijeme puta” (članak 17.1). Države se također slažu da će osmisliti adekvatna javna upozorenja o opasnosti trgovanja ljudima (članak 17.2); osigurati nadzor na javnim mjestima, željezničkim stanicama, aerodromima (članci 17.3) te obavijestiti odgovorne vlasti o dolasku osoba koje bi mogle biti organizatori ili suučesnici, ali i žrtve trgovanja ljudima (17.4).

7. Ključna odredba jest zaštita žrtava trgovanja ljudima

Države moraju utvrditi identitet i građanski status žrtava međunarodnog trgovanja ljudima “radi njihove eventualne repatrijacije” (članak 18). Moraju se također pobrinuti za “osiguravanje prikladnih mjera za privremenu zaštitu i izdržavanje žrtava” (članak 19.1), moraju “osigurati povratak u zemlju ishodišta za one osobe koje to žele”, nakon postignute suglasnosti sa državom u koju se upućuju u vezi s njihovim identitetom i državljanstvom, kao i u pogledu mjesta i datuma povratka u državu porijekla (članak

19.2). Trošak povratka podijelit će se između zemlje u kojoj žrtve trenutačno obitavaju i zemlje iz koje dolaze, u slučaju da žrtve same ne mogu nadoknaditi troškove povratka (članak 19.2).

8. Važnost nadzora agencija za zapošljavanje

Potpisnice Konvencije moraju poduzeti nužne mjere nadziranja agencija za zapošljavanje kako bi se spriječilo da osobe, naročito žene i djeca koje traže zaposlenje, budu izložene opasnosti prostituiranja (članak 20).

Završni protokol Konvencije donesene 1949. naglašava da potpisnice Konvencije trebaju usvojiti “strože” mjere protiv trgovanja ljudima i iskorištavanja drugih u svrhu prostitucije.

U skladu sa Završnim protokolom 1949. god., država kao što je Švedska, koja je usvojila zakon o kažnjavanju korištenja seksualnih usluga, može postati ugovornom strankom Konvencije usvojene 2.12.1949. godine. I obrnuto, države potpisnice koje su već ratificirale Konvenciju mogu usvojiti zakon sličan švedskom. Države, prema tome mogu na učinkovit način nastaviti sa sprječavanjem i prevencijom trgovanja ljudima i iskorištavanja prostitucije. Kažnjavanjem muškaraca koji kupuju žene i djecu za iskorištavanje u svrhu prostitucije, države ostvaruju viziju feministkinja, zagovornica abolicije iz 19. i s početka 20. stoljeća, koje su dovodile u pitanje prihvaćene definicije “neukrotive” muške seksualnosti, te naglašavale odgovornost muškaraca za poticanje prostitucije i trgovanja ljudima.

III. Slabosti Konvencije donesene 2. prosinca 1949. godine

1. Nedostatak mehanizama kontrole

Iako u Konvenciji stoje odredbe koje traže da države potpisnice Generalnom tajniku UN-a dostavljaju svoje “zakone i uredbe” koje se odnose na predmete ove Konvencije, kao i sve mjere koje su poduzete u vezi s primjenom Konvencije, kao i da je dužnost Generalnog tajnika “periodično” objaviti “primljene obavijesti”, te se odredbe nisu poštivale. Mnoge se države, koje su potpisale Konvenciju donesenu 1949. godine, ne pridržavaju odredbi, a neke su čak i promijenile svoje zakone protivno principima Konvencije.

U svom izvještaju iz 1996. godine o *Trgovanju ženama i djevojkama* (A/51/309), Generalni je tajnik UN-a primijetio nedostatak nadzornog tijela, te izjavio svoju zabrinutost

da bi manjak bilo kakvih mehanizama primjene mogao ugroziti provođenje i učinkovitost Konvencije od 2. prosinca 1949.

Doista, sve UN konvencije donesene prije 1960. nemaju odgovarajuće mehanizme nadzora i primjene. To se odnosi na tri konvencije o ropstvu i ropstvu sličnim praksama, kao što su one donesene 1926. i 1956. i Konvenciju donesenu 2. prosinca 1949. godine. David Weissbrodt, autor knjige *An Updated Review of the Implementation of and Follow-up to the Conventions on Slavery*¹ tvrdi da ugovori «koji zabranjuju ropstvo i ropstvu slične prakse (...) nisu u sebi sadržavali procedure koje se danas smatraju prijeko potrebnima za kontrolu obaveza poštivanja ljudskih prava». Nadalje, “ugovori o ropstvu ne određuju nadležno tijelo ugovora koje bi primalo i komentiralo izvještaje. Sami po sebi imaju vrlo malo utjecaja na izvršavanje državnih dužnosti, te ne sadrže nikakve učinkovite mehanizme za provođenje odredbi navedenih u konvencijama o ukidanju ropstva”.

Weissbrodt naglašava da se “stvarna efikasnost nekog ugovora može procijeniti kroz stupanj do kojeg države potpisnice primjenjuju njegove odredbe na nacionalnoj razini. Primjena ugovora generalno se odnosi na obje razine, kako na nacionalne mjere koje usvajaju države, tako i na mjere i procedure na međunarodnoj razini, usvojene da bi procijenile i nadzirale aktivnosti na razini država potpisnica... Pravo svih osoba da budu slobodne od ropstva je temeljno ljudsko pravo; ipak, taj nedostatak odgovarajuće procedure primjene ne ohrabruje države članice da garantiraju zaštitu od modernih oblika ropstva.”

Zbog nedostatka odgovarajućeg nadzornog tijela i nedostatka primjene konvencija o

Radna grupa o suvremenim oblicima ropstva (The Working Group on Contemporary Forms of Slavery, WGCFS) jedino je tijelo UN-a zaduženo za donošenje godišnjeg izvještaja u vezi sa konvencijama o ropstvu i ropstvu sličnim praksama donesenim 1926. i 1956. i Konvencijom donesenom 2. prosinca 1949. godine. Zaklada UN-a za suzbijanje suvremenih oblika ropstva (The UN Voluntary Trust Fund on Contemporary Forms of Slavery) omogućava WGCFS-u da dovede pojedinke i pojedince ili organizacije iz različitih zemalja svijeta kako bi podnijeli/e izvještaj o ropstvu i ropstvu sličnim praksama, trgovanju ljudima i prostituciji u njihovim zemljama. WGCFS je vrlo demokratično, savjetodavno tijelo unutar UN-a, te omogućava žrtvama ropstva i prostitucije da svjedoče svake godine. Nažalost WGCFS ne može prisiliti vlade pojedinih država da podnesu izvještaj. Međutim, neke zemlje kao npr. Filipini, redovito sudjeluju u aktivnostima WGCFS-a.

ropstvu, Radna grupa za suvremene oblike ropstva je u srpnju 2001. godine (E/CN.4/Sub.2/2001/30) “Izražava uvjerenost u potrebu usvajanja rezolucije Generalne skupštine o razradi dodatnog protokola uz te tri konvencije o ropstvu i ropstvu sličnim praksama, koji bi na taj način povećao učinkovitost navedenih konvencija putem ustanovljavanja efikasnih mehanizama nadzora.” Potpovjerenstvo za promoviranje i zaštitu ljudskih prava (*The Sub-Commission on the Promotion and Protection of Human Rights*) uvela je tu preporuku u svojoj rezoluciji od 15. kolovoza 2001. (E/CN.4/SUB.2/RES/20021/14).

2. Kupci “seksualnih usluga” su nevidljivi

Prve abolicionistkinje borile su se za ukidanje regulacionističkog sistema prostitucije i uspostavljanja veze između prostitucije i trgovanja ljudima. Usvajanje UN-ove Konvencije o trgovanju ljudima i prostituciji 1949. predstavljalo je pobjedu nakon osamdeset godina teške borbe. Međutim, samo pitanje “kupca” se ne spominje u Konvenciji, iako su feministkinje, zagovornice abolicije, kroz povijest ukazivale na načine na koje muškarci stvaraju potražnju za prostitucijom. Iako su rane feministkinje, zagovornice abolicije, napadale dvostruki standard pravde koji je tolerirao kupovanje žena od muškaraca kroz prostituciju kao mušku “biološku potrebu”, a žene u prostituciji se s prijezirom kažnjavalo, izlagalo ih se registraciji i prisilnim medicinskim pregledima, Konvencija nije sadržavala nikakvu odredbu koja bi kažnjavala kupce.

Zadatak sastavljanja novog dodatnog protokola konvencijama o ropstvu i ropstvu sličnim praksama donesenim 1926., 1956. i 1949. mogao bi biti dodijeljen Radnoj grupi o suvremenim oblicima ropstva.

Doduše, 1949. godine nasilje muškaraca nad ženama nije bilo ključna tema zaštite ljudskih prava, kao što je to danas slučaj. U posljednjih je 20 godina feminizam u fokus postavio odgovornost muškaraca za fizičko zlostavljanje žena, silovanja, incest i druge oblike nasilja i zlostavljanja. Vrijeme je da se naglasi uloga kupca kao primarnog aktera u globalnom seksualnom iskorištavanju žena, čija potražnja za seksom u sklopu prostitucije stvara i potiče daljnje širenje seks-industrije modernog svijeta. Kupac “seksualnih usluga” mora izaći na vidjelo. Novi UN-ov Protokol za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom, kojim se dopunjuje UN-ova Konvencija protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (*Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the Un Convention Against Transnational Organised Crime*) prepoznaje “potražnju” koja potiče sve oblike iskorištavanja žena i djece (vidi dolje).

Konvencija o suzbijanju trgovanja osobama i iskorištavanja prostitucije drugih (*Con-*

vention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others), donesena 1949., predstavlja odlučujući korak u borbi za ženska ljudska prava. Ona bi mogla biti osnažena, uspostavljanjem nadzornog mehanizma koji bi prepoznavao ulogu kupaca u stvaranju potražnje za prostitucijom, koja s druge strane potiče globalno trgovanje ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja.

IV. Nacionalno i regionalno zakonodavstvo i međunarodni tekstovi koji su slijedili nakon Konvencije od 2. prosinca 1949.

1. Posljedice na nacionalnoj razini u zemljama koje su ratificirale Konvenciju iz 1949.

Zabranjeno je vođenje dosjea o osobama u prostituciji

Zemlje koje su ratificirale Konvenciju od 2. prosinca 1949. ne samo da moraju zabraniti bordele, nego i sve oblike evidentiranja osoba u prostituciji. Primjerice, iako su u Francuskoj bordeli zabranjeni 1946. godine, nastavilo se koristiti medicinsku i socijalnu dokumentaciju o ženama u prostituciji. Francuska je Konvenciju mogla ratificirati tek nakon što je ukinula navedenu dokumentaciju, 1960. godine.

Pristanak se ne smije koristiti u obrani počinitelja

Navedena odredba Konvencije imala je dva ključna učinka na progon počinitelja prostitucije i trgovanja ljudima: 1) teret dokaza nije na samoj žrtvi; 2) policija ima pravo započeti istragu bez da je žrtva podnijela prijavu i bez njene suradnje (proaktivna metoda).

Prostitucija se ne smije smatrati poslom

Godine 1998. vlada je Venezuele donijela zakon kojim se zabranjuje stvaranje sindikata “seksualnih radnika/ca”. Ministarstvo rada Venezuele ukazalo je na činjenicu da je prvotni cilj radničkog sindikata “promovirati kolektivni razvoj njenih članova/ica i njihovih zanimanja”. Takva vrsta udruživanja bi, dakle, promovirala prostituciju, koja “se ne može smatrati poslom jer joj nedostaju temeljni elementi dostojanstva i socijalne pravde.»² Istovremeno, međutim, Venezuela krši odredbe Konvencije iz 1949. tražeći od svih žena u prostituciji, čak i od onih stranog državljanstva koje su trgovane u tu zemlju, da imaju zdravstvene potvrde Ministarstva zdravstva, te da se podvrgnu medicinskom pregledu svakih 6 mjeseci.

Ne smije se stvarati razlika između “slobodne” i “prisilne” prostitucije

Filipinski razvojni plan za žene 1987. - 1992. strogo je protiv te razlike. Filipinski plan za rodno osjetljivi razvoj 1995. – 2025. potvrđuje da se ne bi smjela praviti razlika između tzv. “slobodne” i “prisilne” prostitucije. Svaka “Prostitucija je kršenje ljudskih prava”

(Nacionalna komisija o ulozi filipinskih žena, 1995., poglavlje 18).

Ne smije se odvajati trgovanje ljudima u svrhu prostitucije i “iskorištavanja prostitucije drugih”

U Francuskoj se ne radi razlika između svodništva u prostituciji i trgovanja ljudima u svrhu prostitucije, slijedom osnovnih odredbi Konvencije iz 1949. Kazna za svodništvo iznosi 5-20 godina zatvora. Kazne se mogu povećati u slučajevima mučenja i “divljaštva”.

2. Regionalni tekstovi i standardi

Neki regionalni tekstovi uključuju glavne odredbe Konvencije od 2. prosinca 1949. godine.

- Zakonske preporuke Vijeća Evrope (No. R (2000)11) naglašavaju da trgovanje ljudima u svrhu iskorištavanja postoji i uz pristanak žrtve.

- Predložena Konvencija Udruženja južnoazijskih zemalja za regionalnu suradnju (SAARC - *South Asian Association for Regional Cooperation*) bila je velikim dijelom inspirirana principima Konvencije od 2. prosinca 1949. Prostitucija je definirana kao “seksualno iskorištavanje ili zlostavljanje osoba u komercijalne svrhe”, a trgovanje ljudima kao “prebacivanje, prodaja ili kupovanje žena i djece (u svrhu prostitucije) unutar ili izvan granica zemlje za novčanu ili neku drugu naknadu, sa ili bez pristanka osobe podvrgnute trgovanju ljudima”.

3. Međunarodne Konvencije nakon Konvencije iz 1949. godine

Konvencija iz 1949. služila je 1979. godine kao normativni predložak za sastavljanje članka 6. Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)), te za Konvenciju o pravima djeteta iz 1989. Godine 1998. stvoren je Ad hoc odbor u svrhu elaboracije Međunarodne konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, s pripadajućim Protokolom o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom. Rad tog Odbora okončan je u Palermu, u prosincu 2000. godine. Protokol o trgovanju ljudima prepoznaje prostituciju, ne samo prisilnu prostituciju, kao osnovni oblik seksualnog iskorištavanja, a i prepoznaje da se trgovanje ljudima odvija i zbog drugih oblika iskorištavanja, kao što su prisilni rad ili pružanje usluga, ropstvo, podčinjavanje, te krađa organa.

- **Članak 6. Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW, 1979. godine)** propisuje da će “države potpisnice poduzeti sve potrebne mjere, uključujući zakonodavne, da spriječe sve oblike trgovanja ženama i zloupotrebe prostitucije žena”. Za stvaratelj/ice CEDAW-a bio je vrlo važan jezik Konvencije iz 1949. godine, što je vidljivo u činjenici da nisu ograničili/e prostituciju samo na “prisilnu prostituciju”, te u

korištenju fraze iz 1949. godine, “iskorištavanje prostitucije” žena. Značajno je da CEDAW proširuje Konvenciju od 2. prosinca 1949. godine uvodeći pojam “svih oblika” trgovanja ženama i iskorištavanja prostitucije žena, prepoznajući da su nakon 1949. vidljivi novi oblici trgovanja i seksualnog iskorištavanja, te da ih treba suzbiti.

- *Konvencija o pravima djeteta (1989. godine)* u svojim člancima 34 i 35

nastavlja u duhu Konvencije iz 1949. godine, te dodaje nove oblike seksualnog iskorištavanja kao što je pornografija.

- *Protokol o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom, pripadajući UN-ovoj Konvenciji protiv transnacionalnog organiziranog kriminala (2000. godine)*. Ovaj novi tekst nadopunjuje Konvenciju od 2. prosinca 1949. godine, prepoznajući da trgovanje ljudima ne može biti odvojeno od iskorištavanja prostitucije. Nabrajajući različite oblike iskorištavanja zabranjenih Protokolom, posebno naglašava “iskorištavanje prostitucije drugih ili druge oblike seksualnog iskorištavanja”. Definicija trgovanja ljudima također naglašava kako je pristanak žrtve na oblik iskorištavanja sasvim nevažan, tako da žrtva trgovanja ljudima ne smije snositi teret dokazivanja. Protokol također omogućuje zaštitne mjere za žrtve.

Po prvi put se u UN-ovoj Konvenciji spominje **potražnja** koja potiče trgovanje ljudima. U članku 9.5 Protokol propisuje da će države potpisnice “poduzeti ili pojačati zakonodavne ili druge mjere (...) da obeshrabre potražnju koja rađa sve oblike iskorištavanja ljudi, posebno žena i djece i vodi trgovanju ljudima”. Radna grupa o suvremenim oblicima ropstva u svojim preporukama od 16. srpnja 2001. godine (E/CN.4/Sub.2/2001/30) ide korak dalje, te je “uvjerena kako potražnja za seksualnim iskorištavanjem igra ključnu ulogu u porastu i širenju seks-industrije”. Radna grupa također ukazuje na uspješnu provedbu nacionalnog zakonodavstva u Švedskoj koje kažnjava kupce “seksualnih usluga”.

Međutim, novi UN-ov Protokol o trgovanju ljudima ne usredotočuje se na sve dimenzije podvođenja definirane Konvencijom iz 1949. godine, niti zabranjuje državama organiziranje i industrijalizaciju prostitucije, uvođenjem administrativne kontrole i zakonske regulacije prostitucije.

Dvogodišnji pregovori o stvaranju novog UN-ovog Protokola o prevenciju, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom, daju novi poticaj Konvenciji od 2. prosinca 1949. godine.

Tokom tih pregovora, većina država potvrđuje svoju odanost principima i terminologiji Konvencije iz 1949. godine.

Nakon toga, međunarodni ili regionalni tekstovi, kao što je primjerice okosnica odluke

Europske unije u vezi s trgovanjem ljudskim bićima (2001.) te državni Plan akcije Svjetske konferencije protiv rasizma (rujan, 2001.), spojili su neke od odredbi novog Protokola s onima Konvencije iz 1949.

Terminologija korištena u međunarodnim ugovorima i tekstovima svjedočila je o lingvističkim konceptima razdoblja u kojem su spomenuti dokumenti nastajali. Prema tome, koncept seksualnog zlostavljanja po prvi se puta spominje u UN-ovom ugovoru u Konvenciji o pravima djeteta iz 1989. godine. Na sličan je način Radna grupa o suvremenim oblicima ropstva (WGCFS) proširila svoje prepoznavanje novih sredstava seksualnog iskorištavanja. Nakon 1998. godine WGCFS je primijetila zloupotrebu Interneta kao sredstva prostitucije i drugih oblika seksualnog iskorištavanja.

V. Rat riječi zbog Konvencije od 2. prosinca 1949.godine

1. 1950. - 1980. – zloupotreba feminističkih argumenata

Konvencija od 2. prosinca 1949. godine bila je rezultat osamdesetogodišnje abolicionističke, feminističke i humanističke borbe.

Abolicionistkinje i abolicionisti našeg doba smatrale/i su da ova Konvencija predstavlja početak novog pristupa prostituciji, vjerujući da ne postoji rizik povratka natrag.

Feministkinje su nastavile zahtijevati ženska prava u osobnoj, političkoj i ekonomskoj sferi, tražeći samoodređenje za žene, autonomnu seksualnost, mogućnost odbijanja da ih se ograničava brakom, dostupnost kontracepcije i abortusa.

U počecima suvremenih feminističkih kampanji za jednakopravnost, neke od poznatih feministkinja, kao Simone de Beauvoir, tvrdile su da je brak zatvor, a prostitucija sloboda. Odjednom se ponovno pojavila romantična predodžba prostitutke, ranije opisivana u literaturi 19. stoljeća i prezentirana u filmovima 20. stoljeća. Žena u prostituciji postaje pojam ženskog bunta, ona je žena koja ima kontrolu nad vlastitom seksualnošću, te ona koja se protivi moralizatorskom i reakcionarnom poretku. Struktura prostitucije nestaje iz kritičkog mišljenja, ali uloga seks-industrije s njezinim svodnicima, kupcima i bordelima je i te kako prisutna. Pažnja je usmjerena prema fantaziji prostitutke kao “slobodne” žene, one koja posjeduje «moć» nad muškarcem jer određuje cijenu pristupa svom tijelu, u suprotnosti s udatom ženom, koja se smatra «robom» muškarca i čije tijelo zapravo nije njezino.

U ime seksualne slobode, “pravo na prostituiranje” zauzima mjesto “slobode od seksualnog iskorištavanja”, te “prava na slobodu od prostitucije”.

Nedugo zatim je seks-industrija, zajedno s vladama koje nisu ratificirale Konvenciju iz 1949. godine, kao što je Nizozemska, počela koristiti argumente feministkinja o

«samoodređenju» da bi ozakonila iskorištavanje žena u seks- industriji.

2. 1979. – nova feministička abolicionistička kampanja

Godine 1979. Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) predstavlja temeljni korak naprijed u prepoznavanju prava žena da budu slobodne od seksualnog iskorištavanja. Te iste godine Kathleen Barry dala je novu snagu abolicionističkim i feminističkim nastojanjima objavljujući “Žensko seksualno ropstvo”, a 1988. ona i Dorchen Leidholdt zajedno su osnovala Koaliciju protiv trgovanja ženama (CATW). Tokom osamdesetih i devedesetih godina žene koje su preživjele prostituciju počele su javno govoriti o svojim iskustvima i razotkrivati sistem prostitucije. Svi ti napori su učinili vidljivom ne samo štetu koju prostitucija nanosi ženama, već i u ulogu «kupaca» u kreiranju potražnje za prostitucijom te u formiranju integralnog dijela sistema prostitucije. Nova feministička abolicionistička kampanja imenovala je nove oblike seksualnog iskorištavanja, uključujući seks-turizam i industriju naručivanja mladenki poštom kao i različite oblike koje prostitucija poprima u različitim dijelovima svijeta. Ideja o novoj međunarodnoj konvenciji protiv seksualnog iskorištavanja je pokrenuta od strane Koalicije protiv trgovanja ženama kako bi se obratila pažnja na ovu novu situaciju širenja seks-industrije u cijelom svijetu.

Pod utjecajem nastojanja švedskih feministkinja i njihove kampanje protiv nasilja nad ženama koja je započela u osamdesetima, Švedska donosi novi zakon koji kriminalizira kupovanje “seksualnih usluga”. Ovaj zakon, stupajući na snagu kao dio novog švedskog Zakona o nasilju protiv žena u siječnju 1999. godine, proglašava prostituciju kršenjem ravnopravnosti žena.

3. 1980. - 2000. godine - revizionizam i manipulacija

1980-tih se provodila kampanja za zaštitu djece, a oslanjala se na novu međunarodnu konvenciju, Konvenciju o pravima djeteta (1989.).

Istovremeno je došlo do geopolitičkih promjena i preokreta, koje su promijenile odnose moći među državama. Sve to prate novi ekonomski i politički pokreti. Epidemija AIDS-a oživljava stare higijeničke predloške iz 19. stoljeća, pa su neke od vlada i nevladinih organizacija dokazivale da je legalizacija/dekriminalizacija seks-industrije neophodna kako bi se zaštitilo javno zdravlje i smanjilo širenje HIV/AIDS-a.

Javlja se i nove rasprave u kontekstu zalaganja za legalizaciju/dekriminalizaciju seks-industrije: trgovanje ljudima se odvaja od prostitucije; dječja prostitucija smatra se povredom ljudskih prava, dok se prostitucija odraslih osoba izdvaja kao pitanje “izbora”; postavlja se razlika između “prisilne” i “slobodne” prostitucije.

Godine 1995. Platforma za akciju Svjetske konferencije o ženama u Pekingu uvela je

termin «prisilne» prostitucije po prvi put u međunarodne dokumente. Tako je teret dokazivanja s osobe koja iskorištava žene u prostituciji ponovno prešao na samu žrtvu, koja treba dokazati da je bila “prisiljena”.

U skladu s time, određeni regionalni i međunarodni tekstovi i izvještaji predani CEDAW Odboru, kao i izvještaji UN-ove specijalne izvjestiteljice o nasilju protiv žena (*UN Special Rapporteur on Violence Against Women*) počeli su koristiti termin “prisilne prostitucije”, umjesto frazu iz 1949. godine, “iskorištavanje prostitucije”.

Lobi za legalizaciju prostitucije također započinje kampanju razdvajanja trgovanja ljudima od prostitucije. Godine 1997. u Nizozemskoj, koja je obnašala ulogu predsjedavajuće Europske unije, sazvana je konferencija u svrhu dogovaranja smjernica u pogledu trgovanja ženama³.

Abolicionističkim i feminističkim organizacijama koje su odbile ograničiti svoje intervencije samo na trgovanje ljudima, smatrajući da se trgovanje ne smije odvajati od prostitucije, bio je zabranjen pristup forumu nevladinih organizacija. I druge konferencije, naročito u Europi, pratile su taj princip cenzuriranja bilo kakve diskusije o prostituciji na forumima o trgovanju ljudima. U osnovi, kao argument se koristilo to što je prostitucija još uvijek sporna tema, kao i to da zemlje imaju različite zakonodavne sisteme, dakle, nemoguće je da se “mi” (države) sve dogovorimo oko ilegalnosti prostitucije, ali se «mi» sve možemo dogovoriti o problemu trgovanju ljudima. Sramotno, mnogo vlada i nevladinih organizacija pasivno je prihvatilo taj dogovor bez rasprave i neslaganja. Razdvajanje trgovanja ljudima od prostitucije počelo se javljati u regionalnim dokumentima kao što je Povelja o osnovnim pravima Evropske unije koja je uvod Ustava Evropske unije i ne spominje prostituciju, potvrđujući jedino da je trgovanje ljudima zabranjeno (čl. 5).

Godine 1997. Međunarodna organizacija protiv ropstva (*Anti-Slavery International*) izdaje izvještaj koji zastupa redefiniciju prostitucije kao “seksualnog rada” na međunarodnoj razini. Taj izvještaj je tvrdio, netočno, da je Konvencija iz 1949. godine kriminalizirala žene u prostituciji.

Kasnije će i druge nevladine organizacije, kao što je Međunarodna pravna grupa za ljudska prava (*International Human Rights Law Group*), zastupati pravo žena na prostituciju i pravo na sklapanje “ugovora” s trećom strankom/osobom (to jest, svodnicima), u svrhu promoviranja karijere u prostituciji.

Godine 1998. Međunarodna organizacija rada (ILO, *International Labor Organization*) je izdala izvještaj o seks-industriji u jugoistočnoj Aziji⁴, preporučujući pragmatičan pristup prostituciji i tvrdeći da je vrijedno razmisliti o mogućnosti prepoznavanja, reguliranja i opozivanja seks-industrije “kako bi se obuhvatile mnoge unosne djelatnosti povezane s njom”. Tri godine kasnije, 2001. godine, Svjetska zdravstvena organizacija

(WHO, *World Health Organisation*), je preko svojeg ogranka iz Jugoisto-čne Azije, zatražila legalizaciju/dekriminalizaciju seks-industrije i argumentirala da bi to znatno pomoglo u borbi protiv epidemije HIV/AIDS-a.

Postalo je popularno izjednačavati “moderno ropstvo” jedino s tradicionalnim oblicima ropstva, kao što je prisilan rad i zaniijekati da prostitucija i seksualno iskorištavanje predstavljaju suvremene oblike ropstva i ropstvu sličnih praksi, prepoznatih Konvencijom iz 1949. godine.

Vlade kao i nevladine organizacije namjerno izbjegavaju spominjanje Konvencije iz 1949., brišući je iz dokumenata povezanih s trgovanjem ljudima, kao što je novi UN-ov Protokol o trgovanju ljudima.

Iako je Konvencija iz 1949. godine jedna od konvencija o ropstvu, referiraju se samo na Konvencije iz 1929. i 1956. kao na univerzalne standarde po pitanjima povezanosti s ropstvom i ropstvu sličnim praksama.

U toku proteklih 5 godina, organizacije koje zagovaraju prostituciju kao “seksualni rad” počele su govoriti o pravu žena na “migraciju u svrhu seksualnog rada”. Uključivanjem termina “prisilno” promjenu je doživio ne samo diskurs o prostituciji već i o trgovanju ljudima, tako da se

Ključni datumi bliže povijesti globalnog otpora seksualnom zlostavljanju i sistemu prostitucije.

1986. - Madridski izvještaj: Međunarodni susret stručnjaka/stručnjakinja o društvenim i kulturalnim razlozima prostitucije i seksualnog iskorištavanja žena, u organizaciji UNESCO-a.

1988.- Stvaranje Koalicije protiv trgovanja ženama (CATW).

1991. - Penn State izvještaj: Međunarodni susret stručnjaka/stručnjakinja o seksualnom iskorištavanju, nasilju i prostituciji u organizaciji CATW-a i UNESCO-a.

1992. - 2002. - Vodstvo, aktivizam i istraživanje Koalicije protiv trgovanja ženama (CATW) u kampanji protiv seksualnog iskorištavanja na svjetskoj razini. Stvaranje koalicija u većini velikih svjetskih regija.

1998. - Evropski ženski lobi sastavljen od 3000 ženskih organizacija u Europskoj uniji, prihvaća zahtjeve protiv prostitucije i trgovanja ženama. Ti su zahtjevi ponovo potvrđeni 2001. godine, s tim da uključuju novi zahtjev kojim se traži kriminalizacija “kupovanja seksualnih usluga”.

1998. - Grupe koje se zalažu za prostituciju neuspješno pokušavaju utjecati na Radnu grupu o suvremenim oblicima ropstva u pravcu promoviranja prostitucije kao ženskog prava.

1999. - U Švedskoj stupa na snagu zakon koji zabranjuje “kupovinu seksualnih usluga”.

1999. - Stvaranje Međunarodne mreže za ljudska prava, sastavljene od 140 organizacija za ljudskih prava, te njezino zalaganje za stvaranje UN-ovog Protokola protiv trgovanja ljudima, koji bi trebao zaštititi sve žrtve trgovanja ljudima, a ne samo one žrtve koje mogu dokazati da su bile prisiljene.

2000. - Definicija trgovanja ljudima u novom UN-ovom Protokolu uključuje odredbe Konvencije iz 1949. godine.

2001. - Madrid II, Međunarodni susret stručnjaka/stručnjakinja o trgovanju ljudima i prostituciji - “Rat riječi” - u organizaciji UNESCO-a i Pokreta za ukidanje prostitucije i pornografije (MAPP).

sada govori i o “prisilnom trgovanju”. Lobi koji zagovara “seksualni rad” vodi kampanje kako bi se napravila razlika između onih žena koje su trgovane u uvjetima prisile i onih koje slobodno “migriraju u svrhe seksualnog rada”. U studenom 2001. godine, Evropski sud u Luksemburgu presudio je da žene iz Istočne Evrope imaju pravo migrirati u svrhe “posla” u Nizozemsku seks-industriju. To je još jedna pobjeda za trgovce ljudima, koji sad mogu nekažnjeno regrutirati žene iz Istočne Evrope u Nizozemsku, iako upućuju žene na izjave da su “samo zaposlene poduzetnice”, kako je određeno u navedenoj odluci Evropskog suda.

4. Oživljavanje feminističke kampanje za pravo žena da budu slobodne od seksualnog iskorištavanja

U lipnju 1998., četiri nevladine organizacije sudjelovale su u raspravi pred Radnom grupom o suvremenim oblicima ropstva, u UN-u u Ženevi.

Svrha te rasprave bilo je saslušavanje oprečnih stavova - grupa koje zagovaraju prostituciju kao rad, te onih koje ostaju pri stavu da je svaki oblik prostitucije kršenje ljudskih prava.

Iz te je rasprave trebao proizaći zajednički tekst koji će odrediti područja dogovora, a koji će biti prezentiran Radnoj grupi o suvremenim oblicima ropstva. Feministkinje abolicionistkinje izborile su odlučujuću pobjedu u Ženevi, inzistirajući da prostitucija kao i trgovanje ljudima budu uključeni u tekst dokumenta, te zabranu formulacija koje prepoznaju prostituciju kao oblik posla ili podržavaju njezinu regulaciju.

Tokom pregovora o Protokolu o zabrani trgovanja ljudima, održanih u Beču od siječnja 1999. do prosinca 2000., 140 organizacija za ženska i ljudska prava iz svih dijelova svijeta pridružilo se organizacijama: Koalicija protiv trgovanja ženama (CATW, Coalition Against Trafficking in Women), MAPP, *Association des Femmes de l'Europe Méridionale*, *The Collectif Article Premier*, *Equality Now*, *The European Women's Lobby*, te *International Federation of Human Rights (FIDH)*, kako bi zajednički zagovarali nove međunarodne odredbe koje će štiti sve žrtve trgovanja ljudima.

Internacionalna mreža za ljudska prava uspješno je integrirala postavke Konvencije od 2. prosinca 1949. u novi Protokol o trgovanju ljudima⁵.

VI. Osnovni argumenti protiv Konvencije donešene 2. prosinca 1949. i odgovori na njih

Malo država je Konvenciju ratificiralo, pa zbog toga ona nema učinka

Godine 1949., 59 država su bile članice Ujedinjenih naroda, dok je 2000. godine broj povećan na 189 članica. Svake godine nakon njenog donošenja države su nastavile

Kronologija ratificiranja Konvencije donesene 2. prosinca 1949. godine*

1950. Liberija , Izrael	1977. Kongo, Nigerija
1951. Danska	1978. Demokratska Republika Laos
1952. Kuba, Norveška, Pakistan, Filipini, Poljska	1979. Džibuti, Ekvador, Senegal
1953. Iran , Haiti, Indija	1980. Italija
1954. Ruska Federacija, Ukrajina	1981. Etiopija, Centralnoafrička Republika
1955. Bugarska, Mađarska, Irak, Rumunjska	1982. Kamerun
1956. Burma , Bjelorusija, Libijska Arapska Džmahirija, Meksiko	1983. Bolivija
1957. Argentina	1985. Cipar, Luksemburg, Afganistan, Južna Afrika, Bangladeš
1958. Albanija, Brazil, Japan, Šri Lanka	1986. Mauritanija
1959. Egipat, Sirijsko-Arapska Republika	1989. Jemen
1960. Francuska	1990. Togo
1962. Burkina Faso	1992. Hrvatska, Latvija, Portugal, Sejšeli, Slovenija
1963. Španjolska, Gvineja, Republika Koreja, Alžir	1993. Bosna i Hercegovina, Honduras, Češka Republika, Slovačka
1964. Mali	1994. Makedonija
1965. Belgija, Malavi	1995. Zimbabve
1966. Singapur	1996. Azerbejdžan
1968. Kuvajt, Venezuela	1997. Kirgistan
1972. Finska	1999. Obala Bjelokosti
1973. Maroko	2001. SR Jugoslavija, Madagaskar
1976. Jordan	

**masnim slovima su navedene zemlje koje su potpisale, ali još nisu ratificirale Konvenciju*

ratificirati Konvenciju iz 1949. godine. Prva država koja je ratificirala bio je Izrael 1950. godine, a posljednja SR Jugoslavija 2001. godine. U vrijeme pisanja ovog teksta 73 države su ratificirale, dok ih je 5 potpisalo Konvenciju. Činjenica da se ratificiranje Konvencije nastavlja i dan danas ukazuje na njezinu važnost za mnoge države, te na činjenicu da te države povezuju trgovanje ljudima s iskorištavanjem prostitucije.

Usprkos činjenici da Konvencija iz 1949. godine ostaje i dalje krhka institucija, budući da nema snažni mehanizam kontrole i nadzora, ipak je izdržala mnogo godina napada od strane profitera seks-industrije, zagovaratelja “seksualnog rada”, te regulacionističkih zemalja. Nadalje, usporedimo li broj ratifikacija triju konvencija o ropstvu u tablici Dodatka I, vidljivo je da broj ratifikacija odgovara broju zemalja koje su postojale u to vrijeme.

Samo Konvencija iz 1956. godine ima više ratifikacija, a ta je konvencija stupila na

snagu 7 godina nakon Konvencije iz 1949. godine u mnogo zemalja koje su se oslobodile kolonijalnog statusa.

Konvencija se ne primjenjuje pa zbog toga nema svrhe

Točno je da Konvencija nema mehanizam koji bi omogućio kontrolu njezinog provođenja. Međutim, čak i oni ugovori koji imaju takve mehanizme se ne primjenjuju u potpunosti ili dosljedno. Međunarodni sporazumi također imaju simboličku vrijednost donoseći viziju, poruku i referentni okvir koji jasno izražava težnje i osnovne vrijednosti društva. Nitko, na primjer, ne može tvrditi da bi Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima trebalo ukinuti jer ni jedna država u potpunosti i dosljedno ne primjenjuje njezina načela.

Konvencija infantilizira žene jer ih gleda kao žrtve

Prepoznavati da su žene u prostituciji u poziciji žrtve ne znači da žene nemaju kapacitet za djelovanje i samoodređenje. To znači da je to samoodređenje ograničeno i zloupotrebjeno do te mjere da im je mogućnost djelovanja bitno otežana. Suvremeni ženski pokret nas je naučio da žene mogu biti istovremeno i žrtve i preživjele, kao i stvarateljice povijesti. Nitko ne bi rekao da su žrtve mučenja ili genocida infantilizirane konvencijama koje ih prepoznaju kao žrtve. Naprotiv, priznavanje položaja žena kao žrtava nasilja protiv žena je jedan korak prema otklanjanju njihove buduće viktimizacije.

Konvencija stigmatizira žene u prostituciji

Stigmatizacija žena u prostituciji je rezultat povijesnih, kulturalnih i patrijarhalnih predrasuda. Naprotiv, žene u prostituciji govore da je upravo legalizacija/dekriminalizacija seks-industrije ta koja povećava njihovu stigmatizaciju. Kada se žene u prostituciji moraju registrirati kao “seksualne radnice” i/ili podvrći zdravstvenim pregledima i/ili posjedovati zdravstvene kartone, one gube svoju anonimnost i trajno su stigmatizirane zbog svog statusa u prostituciji.

Konvencija marginalizira žene u prostituciji koje nemaju pristup svojim temeljnim ljudskim pravima

Konvencija propisuje državama potpisnicama obavezu osiguravanja mogućnosti reintegracije u društvo žrtvama trgovanja i prostitucije. Svim marginaliziranim skupinama pripadaju, među ostalim pravima, pravo na život u dostojanstvu, pristup sredstvima za život, socijalna sigurnost, primjeren životni standard i zdravstvena zaštita. Nije Konvencija iz 1949. godine ta koja marginalizira žene u prostituciji, već je to njihov podređeni položaj u društvu gdje su tretirane kao objekti i instrumenti muškog užitka, te nemaju prave političke moći.

Konvencija se odnosi na trgovanje ljudima u svrhu prostitucije i ne obuhvaća trgovanje ljudima u druge svrhe

Postojanje drugih oblika trgovanja ljudima, posebno trgovanja u svrhu prisilnog rada ne bi smjelo dovesti do odbacivanja Konvencije iz 1949. godine s obzirom da ona specifično ne navodi trgovanje u druge svrhe. Isto tako, države ne smiju odbaciti novi UN-ov Protokol o trgovanju ljudima samo zbog toga što on ne spominje trgovanje ljudima u svrhu posvajanja. Jedno zadivljujuće svojstvo novog UN Protokola o trgovanju ljudima je priznavanje drugih oblika trgovanja, a da time ne odbacuje iskorištavanje prostitucije kao temeljni oblik trgovanja ljudima.

Konvencija je moralizirajuća

Osuditi sistem prostitucije i iskorištavanja prostitucije ne znači istovremeno osuđivati i žene u prostituciji. Riječ “moraliziranje” se povezuje s reakcionarnim i represivnim. Je li reakcionarno i represivno zastupati da izrabljivači, svodnici i svi oni koji izvlače korist iz prostitucije drugih, trebaju biti kažnjeni? Je li reakcionarno i represivno ustanoviti standarde pravde koji počinitelje u prostituciji i trgovanju ljudima tretiraju kao kriminalce? Kao što smo vidjele, Konvencija iz 1949. godine je nastala iz feminističke i abolicionističke tradicije koja je žestoko napadala dvostruke standarde morala – koji s jedne strane dozvoljava da žene budu korištene kao instrumenti muškog užitka, podvrgnute policijskom maltretiranju, registrirane kao prostitutke i podvrgnute medicinskim pregledima - dok s druge strane muškarce koji kupuju žene u prostituciji tretira kao “žrtve” njihove “neukrotive seksualnosti”. Dvostruki moralni standard promoviran putem reguliranja, legaliziranja i dekriminaliziranja seks-industrije je moralizam pod krinkom slobode.

Konvencija je zastarjela

Taj argument je posljednji koji se koristi kad se svi drugi pokažu neuvjerljivima. Izgleda kao da riječ “zastarjelo” ima neku svoju vlastitu težinu i zato ne treba niti objašnjavati “kako” je ta konvencija zastarjela. Diskurs moderniteta je na neki način adut koji nadomješta pravo objašnjenje. Je li Konvencija zastarjela zato što je nastala prije pedesetak godina? Po toj logici mnogi instrumenti ljudskih prava, uključujući Opću deklaraciju o ljudskim pravima, bi trebali biti proglašeni zastarjelima.

VII. Što je potrebno učiniti?

Trgovanje ljudima i iskorištavanje prostitucije ne bi trebalo razdvajati

Borba protiv trgovanja ljudima ne bi trebala dovesti do odvajanja trgovanja od iskorištavanja prostitucije. Žrtve trgovanja treba zaštititi, a ne gledati kao ilegalne kriminalne migrante/ice ili pak kao one koji/e “migriraju u svrhu seksualnog rada”.

Poticati prevenciju trgovanja ljudima i prostitucije ukazujući na uvjete koji dovode do seksualnog iskorištavanja

U ovom kontekstu države se moraju suočiti s globalizacijom, rasizmom, ženskim siromaštvom, nasiljem prema ženama u obitelji i društvu, seksualnim zlostavljanjem djece i muškom potražnjom za seksualnim uslugama u prostituciji.

Usvojiti mjere i programe koji muškarce educiraju o zločinu seksualnog iskorištavanja, kao i zakone koji kriminaliziraju kupovanje “seksualnih usluga”

Sistem prostitucije treba zahvatiti u cjelini, a “kupca” treba učiniti vidljivim kao sastavni dio tog sistema. Stavljanje naglaska na stranu **potražnje** u trgovanju ljudima i seksualnom iskorištavanju potiče se člankom 9.5 novog UN Protokola o trgovanju ljudima. Novije zakonodavstvo u Švedskoj pruža model za kažnjavanje kupaca «seksualnih usluga». Uz to, države bi trebale usvojiti politike i programe, naročito za svoje vojno i diplomatsko osoblje, koje također često kupuje “seksualne usluge” radeći u inozemstvu, te osigurati kažnjavanje onih koji kupuju, vrbuju ili trguju ženama u prostituciji.

Implementirati i ratificirati Konvenciju od 2. prosinca 1949. godine

Države koje su ratificirale ovu Konvenciju moraju je primjenjivati i s njom uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo, vodeći računa da niti jedan nacionalni zakon prije ili poslije ratifikacije ne bude u suprotnosti s principima Konvencije. Države potpisnice, ratifikacijom moraju staviti van snage sve zakone i mjere kojima se organizira ili regulira prostitucija, kojima se prostitucija prepoznaje kao rad i/ili kojima se kriminalizira žene u prostituciji. Države koje su tako već postupile, trebalo bi poticati na ratifikaciju Konvencije iz 1949. godine.

Promovirati Konvenciju 1949. godine

Države potpisnice trebaju Konvenciju promovirati na međunarodnim forumima i nastavljati učvršćivati svoju poziciju, kao što su mnoge i učinile za vrijeme pregovara pri stvaranju novog Protokola o trgovanju ljudima, kako novi međunarodni dokumenti o trgovanju i seksualnom iskorištavanju ne bi bili u suprotnosti s Konvencijom iz 1949. godine. Države koje su ratificirale tu Konvenciju su u najboljoj poziciji poticati razvoj novog Protokola putem kojega koji će se pratiti i osnaživati primjena odredaba Konvencije iz 1949. godine.

VIII. Izraditi dodatni protokol kojim će se dopunjavati konvencije koje se odnose na ropstvo ili ropstvu slične prakse, uključivši Konvenciju iz 1949. godine

Tragično je da, u doba kad se u mnogim dijelovima svijeta pojavljuju novi oblici ropstva, tri konvencije o ropstvu nisu dovoljno opremljene relevantnim pravnim mehanizmima kako bi mogle odgovoriti na ovu pošast novog doba i boriti se protiv nje.

Podpovjerenstvo za zaštitu i promociju ljudskih prava, slijedeći preporuke Radne grupe o suvremenim oblicima ropstva (kolovoz 2001. godine), je uvjeren da su mehanizmi nadzora i primjene esencijalni za osnaživanje državnih mjera protiv ropstva, služenja, trgovanja ljudima i iskorištavanja prostitucije drugih. Tri konvencije o ropstvu trebaju mehanizme koji bi ojačali sistem izvještavanja iz zemalja koje su ih ratificirale, s periodičnim predavljanjem nacionalnih izvještaja Radnoj grupi o tome kako svaka od država udovoljava odredbama tih konvencija. Također je potrebno dodati mehanizam koji će omogućiti pojedinačnim žrtvama, nevladinim organizacijama i drugim zainteresiranim stranama podnošenje pojedinačnih prijava.

U skladu sa rezolucijom Podpovjerenstva za zaštitu i promociju ljudskih prava od 15. kolovoza 2001. godine (E/CN.4/SUB.2/RES/2001/14) **Generalna skupština UN-a hitno treba usvojiti “Rezoluciju o razradi dodatnog protokola pripadajućeg trima konvencijama o ropstvu i ropstvu sličnim praksama” kako bi “ojačali efikasnost ovih konvencija kroz ustanovljavanje učinkovitog mehanizma nadzora”.**

Ovaj dodatni protokol bi zaštitio sve žrtve ropstva i ropstvu sličnih praksi, kao što je definirano u konvencijama iz 1926., 1956. i 1949. Budući da ove konvencije imaju iste slabosti i dio su iste grupe UN ugovora, logično je da bi se ovaj protokol primjenjivao na sve tri konvencije.

Navedeni protokol ne bi samo ovim konvencijama osigurao mehanizme primjene i kontrole, već bi dao Radnoj grupi o modernim oblicima ropstva sredstvo koje je potrebno za praćenje triju konvencija. Dodatni protokol pripadajući trima konvencijama koje se odnose na ropstvo mogao bi imati uzor u novom CEDAW Protokolu. CEDAW Odbor mogao bi biti korišten kao model u strukturiranju misije i sastava nadzornog odbora.

¹ (E/CN.4/Sub-2/2000/3), 26. svibnja 2000., *Povjerenstvo za ljudska prava - Potpovjerenstvo za promoviranje i zaštitu ljudskih prava, pedeset drugo zasjedanje (Comission on Human Rights - Subcommission on Promotion and Protection of Human Rights, Fitty-second session)*

² Dr. Janice Raymond “Legitimizing Prostitution as Sex Work: UN Labor Organization (ILO) Calls for Recognition of the Sex Industry” N. Amherst, MA: Coalition Against Trafficking in Women (CATW), 1998:4. dostupno na: www.catwinternational.org

³ Haška ministarska deklaracija o evropskim uputstvima za učinkovite mjere za suzbijanje trgovanja ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja, (Hague Ministerial Declaration on European Guidelines for effective measures to combat trafficking in women for the purpose of sexual exploitation), iz 1997.

⁴ Lim, Lin Lean (ed.) 1998. *The Sex Sector; the Economic and Social Basis of Prostitution in Southeast Asia*

⁵ Vidi “Vodič kroz novi UN-ov Protokol protiv trgovanja ljudima” Janice G. Raymond, objavile organizacije CATW, MAPP, EWL, AFEM i Article On/The Collectif Article Premiere na www.catwinternational.org

DODATAK 1

Tabela država potpisnica konvencija o ropstvu i ropstvu sličnim praksama

1. Konvencija o ropstvu od 25. rujna 1926.

Pedeset i devet (**59**) država su potpisnice ove Konvencije (United Nations Treaty Collection – Zbornik UN međunarodnih ugovora, 9. listopada 2001. godine). Protokol iz 1953. godine dopunio je Konvenciju o ropstvu iz 1926. godine potvrđujući da “dužnosti i funkcije” Lige naroda u odnosu na Konvenciju o ropstvu “trebaju biti nastavljene od strane Ujedinjenih naroda”.

2. Konvencija od 2. prosinca 1949. godine o suzbijanju trgovanja ljudima i iskorištavanju prostitucije drugih

Sedamdeset i tri (**73**) države potpisnice su ove Konvencije (United Nations Treaty Collection – Zbornik UN međunarodnih ugovora, 9. listopada 2001. godine).

3. Pripadajuća Konvencija o ukidanju ropstva, trgovanja robljem te institucija i praksi sličnih ropstvu, 7. rujna 1956. godine

Stotinu i devetnaest (**119**) država su potpisnice ove Konvencije (United Nations Treaty Collection – Zbornik UN međunarodnih ugovora, 9. listopada 2001. godine).

PR = pristupanje ili ratifikacija R= konačna ratifikacija P= potpisivanje

Država	1926			1949		1956	
	PR	P	R 1953	R	P	R	P
Afganistan	1935		1955	1985		1956	
Albanija		x		1958		1958	
Alžir				1963		1963	
Antigua i Barbuda	1988		1988			1988	
Argentina				1957		1964	
Australija	1927		1953			1958	
Austrija	1927		1953			1958	
Azerbejdžan	1996		1996	1996		1996	
Bahami	1976		1976			1976	
Bahrain						1990	
Bangladeš	1985		1985	1985		1995	
Barbados	1976		1976			1972	
Belgija	1927		1962	1965		1962	
Benin	1962						
Bjelorusija				1956		1957	
Bolivija	1983		1983	1983		1983	
Bosna i Hercegovina			1993	1993		1993	
Brazil				1958		1966	
Bugarska	1927			1955		1958	
Burkina Faso				1962			
Centralnoafrička Republika	1962			1981		1970	
Čipar				1983		1962	
Češka				1983		1962	
Čile			1995			1995	

Danska	1927		1954		1951	1958	
Dominika	1994		1994			1994	
Dominikanska Republika		x				1962	
Džibuti				1979		1970	
Egipat	1928		1954	1959		1958	
Ekvador	1928		1955	1979		1960	
Estonija	1929						
Etiopija				1981		1969	
Fidži	1972		1972			1972	
Filipini				1952		1964	
Finska	1927		1954	1972		1959	
Francuska	1931		1963	1960		1964	
Gana	1963					1963	
Grčka	1930		1955			1972	
Gvatemala	1983		1983			1983	
Gvineja	1962		1962	1962		1977	
Haiti	1927			1953		1958	
Honduras				1993			
Hrvatska	1992		1992	1992		1992	
Indija	1927		1954	1953		1960	
Irak	1929		1955	1955		1963	
Iran		x			1953		
Irska	1930		1961			1961	
Island						1965	
Italija	1928		1954	1980		1958	
Izrael	1955		1955	1950		1957	
Jamajka						1964	
Japan				1958			
Jemen				1989			
Jordan				1976		1957	
Jugoslavija	1929		2001	2001		2001	
Južna Koreja				1962			
Južnoafrička Republika	1927		1953	1951			
Kamerun	1962		1984	1982		1984	
Kampučija						1957	
Kanada	1928		1953			1963	
Kina	1937						
Kirgistan				1997		1997	
Kolumbija		x					
Kongo	1962			1977		1977	
Kongo						1975	
Kuba	1931		1954	1952		1963	
Kuvajt				1968		1963	
Laos				1978		1955	
Latvija	1927			1992		1992	
Lesoto						1974	
Libanon	1931						
Liberija	1930		1953		1950		1956

Libija				1956		1989
Litva		x				
Luksemburg				1983		1967
Madagaskar					2001	1972
Mađarska	1933		1958	1955		1958
Makedonija	1994			1994		1994
Malavi				1965		1965
Malezija						1957
Mali	1973		1973	1964		1973
Malta						1966
Maroko	1959		1959	1973		1959
Mauricijus						1969
Mauritanija	1986		1986	1986		1986
Meksiko	1934		1954	1956		1959
Mianmar/Burma			1957		1956	
Monako	1928		1954			
Mongolija						1968
Nepal						1963
Niger	1961		1964	1977		1963
Nigerija						1961
Nikaragva	1927		1986			1986
Nizozemska	1928		1955			1957
Norveška	1927		1957	1952		1960
Novi Zeland			1953			1962
Njemačka	1929		1973			1959
Obala bjelokosti	1961			1999		1970
Pakistan				1952		1958
Panama		x				
Peru						1956
Poljska	1930			1952		1963
Portugal	1927			1992		1959
Rumunjska	1931		1957	1955		1957
Rusija				1954		1957
Saint Lucia	1990		1990			1990
Saint Vincent	1981		1981			1981
Salvador						1956
San Marino						1967
Saudijska Arabija						1973
Sejšeli	1992			1992		1992
Senegal	1963			1979		1979
Siera Leone						1962
Singapur				1966		1972
Sirija	1931		1954	1959		1958
Sjedinjene Države	1929		1956			1967
Slovačka	1993			1993		1993
Slovenija				1992		1992
Solomonski otoci	1981		1981			1991
Sudan	1927					1957

Surinam	1979				1959
Španjolska	1927		1976	1962	1967
Šri Lanka				1958	1958
Švedska	1927		1954		1959
Švicarska	1930		1953		1964
Tanzanija					1962
Togo	1962			1990	1980
Trinidad i Tobago					1966
Tunis					1966
Turkmenistan	1997		1997		1997
Turska	1933		1955		1964
Uganda					1964
Ukrajina				1954	1958
Urugvaj		x			
Velika Britanija	1927		1953		1957
Venecuela				1968	
Zambija					1973
Zimbabve				1995	1998

Na temelju članka 23. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/90, 8/91, 14/9t, 53A/92, 9/92 i 55/92), na sjednici održanoj dana 30. rujna 1993. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji.

Notifikacijama o sukcesiji Republika Hrvatska stranka je, od 8. listopada 1991. različitih mnogostranih međunarodnih ugovora među kojima je:

Konvencija o suzbijanju trgovine osobama i iskorištavanja prostitucije drugih od 21. ožujka 1950. (Lake Success, 21. ožujka 1950.), ratificirana je na osnovu člana 74 tač. 9 Ustava FNRJ, od strene Prezidijuma Narodne skupštine Federativne Narodne Republike Jugoslavije 28. prosinca 1950. godine i objavljene u Službenom vjesniku Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ, br. 2/1951.

Odluka o Notifikaciji je objavljena u Narodnim novinama, Međunarodni ugovori, br. 12/93; 15. listopada 1993.

Tekst Konvencije koji slijedi ne postoji u službenom hrvatskom prijevodu, pa za potrebe ove brošure objavljujemo neslužbeni prijevod.

KONVENCIJA O SUZBIJANJU I UKIDANJU TRGOVANJA OSOBAMA I ISKORIŠTAVANJA PROSTITUCIJE DRUGIH

UVOD

S obzirom da prostitucija i zlo koje prati trgovinu osobama u svrhu prostitucije nisu u skladu sa dostojanstvom i vrijednosti ljudskog bića i ugrožava blagostanje pojedinca, obitelji i zajednice,

S obzirom da su, u pogledu suzbijanja trgovanja ženama i djecom, sljedeći međunarodni instrumenti na snazi:

1. Međunarodni sporazum od 18. svibnja 1904. godine za suzbijanje trgovanja bijelim robljem, izmjenjen i dopunjen Protokolom koji je odobrila Generalna skupština Ujedinjenih naroda 3. prosinca 1948. godine.

2. Međunarodna Konvencija od 4. svibnja 1910. godine za suzbijanje trgovanja bijelim robljem, koja je izmjenjena i dopunjena gore spomenutim protokolom.

3. Međunarodna Konvencija od 30. rujna 1921. godine o suzbijanju trgovanja ženama i djecom, izmjenjena i dopunjena Protokolom koji je odobrila Generalna skupština Ujedinjenih naroda 20. listopada 1947. godine.

4. Međunarodna Konvencija od 11. listopada 1933. godine o suzbijanju trgovanja punoljetnim ženama, koja je izmjenjena i dopunjena gore spomenutim Protokolom,

S obzirom da je Liga naroda 1937. godine pripremila jedan nacrt Konvencije kojom se proširuje obim gore spomenutih instrumenata i,

S obzirom da razvoj iz 1937. godine omogućava zaključenje jedne konvencije, koja bi sjedinila gore spomenute instrumente i obuhvatila suštinu nacrtu Konvencije iz 1937. godine, kao i poželjne promjene s tim u vezi;

Prema tome Strane Ugovornice sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Potpisnice ove Konvencije suglasne su kazniti svaku osobu koja, da bi zadovoljila strasti drugog:

1. Vrbuje, namamljuje ili zavodi, u svrhu prostitucije, drugu osobu, čak i s pristankom te osobe,

2. Iskorištava prostituiranje druge osobe, čak i s pristankom te osobe.

Član 2

Potpisnice ove Konvencije dalje su suglasne kazniti svaku osobu koja:

1. Drži, upravlja ili svjesno financira ili sudjeluje u financiranju neke javne kuće;
2. Svjesno izdaje ili uzima pod zakup, potpuno ili djelimično, neku zgradu ili neko drugo mjesto u cilju prostituiranja drugih.

Član 3

U onoj mjeri u kojoj dopušta domaće zakonodavstvo, svaki pokušaj da se izvrše bilo koji prijestupi predviđeni članovima 1 i 2, kao i svaki pripremni akt izvršen s tim u vezi, moraju biti isto tako kažnjeni.

Član 4

U onoj mjeri u kojoj to dopušta domaće zakonodavstvo, namjerno sudjelovanje u djelima predviđenim gornjim članovima 1 i 2, isto tako su kažnjivi.

U onoj mjeri u kojoj to dopušta domaće zakonodavstvo, djela sudjelovanja smatrat će se posebnim prijestupima u svakom slučaju kad god je to potrebno da bi se spriječila nekažnjivost.

Član 5

U svakom slučaju kada povrijeđena osoba ima pravo prema domaćem zakonodavstvu biti stranka u jednom pokrenutom sporu u vezi sa bilo kojim prijestupima predviđenim ovom Konvencijom, stranci će imati tako isto pravo biti stranke u sporu pod istim uvjetima kao i domoroci.

Član 6

Svaka potpisnica ove Konvencije suglasna je poduzeti sve potrebne mjere za ukidanje ili poništenje svakog postojećeg zakon, uredbe ili administrativnog propis prema kojima osobe, koje se odaju prostituciji ili za koje se sumnja da se odaju prostituciji, trebaju biti upisane u posebne registre, bilo da imaju posebne isprave, bilo da se podvrgnu izuzetnim uvjetima nadzora ili prijavljivanja.

Član 7

Sve ranije presude izrečene u stranim državama za djela predviđena ovom Konvencijom uzet će se u obzir u onoj mjeri u kojoj dopušta domaće zakonodavstvo:

1. Za utvrđivanje ponavljanja;
2. Za lišavanje građanskih prava prijestupnika.

Član 8

Djela predviđena članovima 1 i 2 ove Konvencije smatrat će se slučajevima koji potpadaju pod ekstradiciju u svakom ugovoru o ekstradiciji zaključenom ili koji se treba zaključiti između potpisnica ove Konvencije.

Potpisnice ove Konvencije koje ne zasnivaju uvjete ekstradicije na postojanju jednog ugovora, priznavat će u buduće djela predviđena članovima 1 i 2 ove Konvencije kao slučajeve koji potpadaju pod ekstradiciju između sebe.

Ekstradicija će biti odobrena u suglasnosti sa zakonom države kojoj je zahtjev podnesen.

Član 9

Protiv državljana jedne zemlje čije zakonodavstvo ne dopušta ekstradiciju domorodaca, a koji su se vratili u tu državu, pošto su u inozemstvu počinili jedno od djela predviđeno članovima 1 i 2 ove Konvencije, mora se provesti postupak pred sudovima njihove vlastite države i oni ih moraju kazniti.

Ovaj se propis neće primjenjivati ako se, u jednom sličnom slučaju između potpisnica ove Konvencije, esktradicija za jednog stranca ne može odobriti.

Član 10

Propisi člana 9 neće se primjenjivati ako je osobi, koje optužena zbog prijestupa, bilo suđeno u nekoj stranoj državi i, ako je osuđena, izdržala svoju kaznu ili joj je oproštena ili smanjena u suglasnosti sa zakonima te strane države.

Član 11

Ništa se ovoj Konvenciji neće tumačiti kao određivanje stava jedne potpisnice prema općem pitanju granica kaznene jurisdikcije po međunarodnom pravu.

Član 12

Ova Konvencija ne pogađa načelo da će prijestupi u njoj spomenuti u svakoj državi biti kvalificirani, proganjani i kažnjavani prema njenom domaćem zakonodavstvu.

Član 13

Potpisnice ove Konvencije bit će obavezne izvršavati sudske zamolnice koje se odnose na prijestupe predviđene ovom Konvencijom prema njihovom domaćem zakonodavstvu i praksi.

Dostavljanje sudskih zamolnica vršit će se:

1. Bilo putem neposrednog saopćavanja između sudskih vlasti, ili
2. Bilo putem neposredne prepiske između ministara pravosuđa dviju zemalja, ili putem neposrednog saopćenja od druge nadležne vlasti države koja podnosi zahtjev ministru pravosuđa države kojoj je zahtjev podnesen:
3. Bilo preko diplomatskog ili konzularnog predstavnika države koja podnosi zahtjev u državi kojoj se podnosi zahtev, ovaj će predstavnik poslati zamolnicu neposredno nadležnoj sudskoj vlasti ili vlasti koju naznači vlada države kojoj se zahtjev podnosi i dobit će neposredno od takve vlasti isprave kojima će se ustanoviti udovoljenje zamolnici.

U slučajevima 1 i 3 prepis zamolnice bit će uvijek poslan višoj vlasti države kojoj je molba podnesena.

Ako drukčije nije ugovoreno, zamolnica će biti napisana na jeziku vlasti koja podnosi molbu, uvijek pod uvjetom da država, kojoj se zahtjev podnosi, može zahtjevati prijevod na svoj vlastiti jezik, čiju točnost prevoda mora ovjeriti vlast države koja podnosi zahtjev.

Svaka potpisnica ove Konvencije notificirat će svim ostalim potpisnicama Konvencije način ili način gore spomenutog dostavljanja, koje će ona priznati za zamolnice druge države.

Dok takvu notifikaciju ne učini jedna država, njen postojeći postupak u pogledu zamolnica ostat će na snazi.

Izvršenje zamolnice neće izazvati potraživanje za naplatu naknada ili troškova bilo koje vrste osim troškova za stručnjake.

Ništa se u ovom članu neće tumačiti kao poduzimanje od strane potpisnica ove Konvencije da se usvoji u kaznenim predmetima bilo kakav dokazni oblik ili dokazni postupci koji su protivni

njihovim domaćim zakonima.

Član 14

Svaka potpisnica ove Konvencije će osnovati ili će održavati jedan servis, koji će imati za zadatak koordinirati i usredsređivati rezultate istrage o prijestupima predviđenim ovom Konvencijom.

Ovi bi servisi prikupljali sve obavijesti, koje bi mogla olakšati sprječavanje i kažnjavanje prijestupa predviđenih ovom Konvencijom i trebaju biti u bliskom kontaktu s odgovarajućim servisima u drugim državama.

Član 15

U onoj mjeri u kojoj to dopušta domaće zakonodavstvo i u onoj mjeri u kojoj odgovorne vlasti za servise, predviđene članom 14, mogu smatrati za poželjno, ove će pružiti vlastima odgovornim za odgovarajuće servise u drugim državama sljedeće obavijesti:

1. Točne pojedinosti o svakom prijestupu predviđenom ovom Konvencijom ili svaki pokušaj da se učini takva prijestup:

2. Točne pojedinosti koje se odnose na bilo kakvu istragu, gonjenje, uhićenje, osudu, odbijanje davanja dozvola ili protjerivanje osoba krivih za bilo koje prijestupe predviđene ovom Konvencijom, na kretanje takvih osoba, i o svim ostalim korisnim obavijestima u vezi s tim osobama.

Tako pružena obavijest obuhvatit će opise prijestupnika, njihove otiske prstiju, fotografije, obavijesti o njihovom načinu djelovanja, policijske zapisnike i sudske zapisnike.

Član 16

Potpisnice ove Konvencije suglasne su da poduzmu ili da potaknu preko svojih javnih i privatnih odgojnih, zdravstvenih, socijalnih, privrednih i drugih srodnih servisa mjere za sprječavanje prostitucije i za rehabilitaciju i njihovo prihvaćanje u društvu žrtava prostitucije i prijestupa predviđenih ovom Konvencijom.

Član 17

Potpisnice ove Konvencije obavezuju se u vezi sa useljavanjem i iseljavanjem na usvajanje ili održavanje takve mjere kakve se traže u granicama njihovih obaveza prema ovoj Konvenciji, u svrhu suzbijanja trgovanja osobama oba spola u cilju prostituiranja.

One se naročito obavezuju:

1. Na donešenje takvih propisa kakvi budu potrebni za zaštitu useljenika ili iseljenika, a naročito žena i djece, kako na mjestu dolaska i odlaska tako i za vrijeme dok su na putu;

2. Na poduzimanje mjera u cilju organiziranja odgovarajuće propagande, s kojom bi se upozoravala javnost na opasnosti od gore spomenutog trgovanja;

3. Na poduzimanje potrebnih mjera za osiguranje nadzora željezničkih kolodvora, aerodroma, pomorskih luka i na putu, i drugih javnih mjesta da bi se spriječilo međunarodno trgovanje osobama u cilju prostituiranja;

4. Na poduzimanje potrebnih mjera za obavještavanje nadležnih vlasti o dolasku osoba koje izgledaju, prima facie, kao organizatori i suučesnici u takvoj trgovini ili su žrtve takvog trgovanja.

Član 18

Potpisnice ove Konvencije obavezuju se, u skladu sa uvjetima izloženim u domaćem zakonodavstvu, da prikupljaju obavještenja od stranaca, koji se bave prostitucijom, s ciljem ustanovljavanja njihovog identiteta i građanskog položaja te da se otkrije tko ih je naveo na napuštanje svoje zemlje. Pribavljene obavijesti dostavljat će se vlastima države porijekla spomenutih

osoba radi njihove eventualne repatrijacije.

Član 19

Potpisnice ove Konvencije obavezuje su, u skladu sa uvjetima izloženim u domaćem zakonodavstvu, a ne odričući se istrage ili drugih mjera poduzetih zbog povrede ovih odredaba, i u koliko to bude moguće:

1. Na poduzimanje potrebnih mjera za njihovu privremenu zaštitu i izdržavanje žrtava međunarodne trgovanja osoba u cilju prostituiranja, u očekivanju priprema za repatrijaciju.

2. Na repatriranje osoba o kojima je riječ u čl. 18 koje žele biti repatrirana ili koja su tražena od osoba pod čijom su vlašću ili čije je protjerivanje naređeno u skladu s zakonodavstvom. Repatrijacija će se obaviti nakon postignute suglasnosti sa zemljom gdje treba uputiti te osobe u vezi sa njihovim identitetom i državljanstvom kao i u pogledu mjesta i datuma dolaska na granice. Svaka potpisnica ove Konvencije olakšat će tranzit takvih osoba preko svog teritorija.

Ako osobe, o kojima je riječ u prethodnoj alineji, ne mogu sama platiti troškove repatrijacije, niti imaju supruga, srodnike ili staratelja koji bi platili za njih, troškovi za repatriranje do najbliže granice ili pristaništa za ukrcavanje ili zračne luke u pravcu države porijekla, past će na teret države gdje te osobe borave, a troškovi za ostatak puta past će na teret države porijekla.

Član 20

Potpisnice ove Konvencije obavezuju se, ako to već nisu učinile, na poduzimanje potrebnih mjera za zavođenje nadzora nad agencijama za zapošljavanje kako bi se spriječila izloženost opasnosti od prostituiranja osoba koje traže zaposlenje, naročito žene i dece.

Član 21

Potpisnice ove Konvencije dostavljat će Generalnom tajniku Ujedinjenih naroda one zakone i uredbe koje su već na snazi u njihovim državama, a poslije toga dostavljat će godišnje sve nove zakone i uredbe koje budu objavljene, a koje se odnose na predmete ove Konvencije, kao i sve mjere poduzete od njihove strane u pogledu primjene Konvencije. Primljene obavijesti bit će periodično objavljene od strane Generalnog tajnika i poslane svim članicama Ujedinjenih naroda i državama nečlanicama kojima je ova Konvencija dostavljena shodno članu 23.

Član 22

U slučaju izbijanja spora između potpisnica ove Konvencije u pogledu njenog tumačenja ili primjene, i ako takav spor ne može biti riješen drugim sredstvima, spor će, na traženje bilo koje strane, u sukobu, biti upućen Međunarodnom sudu pravde.

Član 23

Ovu Konvenciju mogu potpisati sve članice Ujedinjenih naroda, a isto tako i sve druge države kojima je Ekonomsko-socijalni savjet uputio poziv.

Ova Konvencija bit će ratificirana i ratifikacijski instrumenti bit će deponirani kod Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Države spomenute u prvoj alineji koje nisu potpisale Konvenciju mogu isto pristupiti.

Pristupanje će biti izvršeno deponiranjem instrumenata o pristupanju kod Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Ukoliko se odnosi na ovu Konvenciju riječ "država" obuhvatat će sve kolonije i teritorije pod starateljstvom jedne države potpisnice ili koja pristupa Konvenciji i sve teritorije za koje je takva država međunarodno odgovorna.

Član 24

Ova Konvencija stupit će na snagu devedesetog dana od dana deponiranja drugog ratifikacijskog instrumenta ili pristupanja.

Za svaku državu koja ratificira ili pristupi Konvenciji poslije deponiranja drugog ratifikacijskog instrumenta ili pristupanja, Konvencija će stupiti na snagu devedeset dana poslije deponiranja od strane takve države njenog ratifikacijskog instrumenta ili instrumenta pristupanja.

Član 25

Po isteku roka od pet godina od stupanja na snagu ove Konvencije, svaka potpisnica Konvencije može je otkazati pismenom notifikacijom upućenom Generalnom tajniku Ujedinjenih naroda.

Takav otkaz imat će dejstvo za potpisnicu koja ga učini godinu dana od datuma kada ga primi Generalni tajnik Ujedinjenih naroda.

Član 26

Generalni tajnik Ujedinjenih naroda obavestit će sve članice i države nečlanice o kojima je riječ u čl. 23:

- a) o potpisima, ratifikacijama i pristupanjima u suglasnosti sa čl. 23;
- b) o datumu kad će ova Konvencija stupiti na snagu shodno čl. 24;
- c) o otkazima primljenim shodno čl. 25.

Član 27

Svaka potpisnica ove Konvencije obavezuje se na usvajanje u suglasnosti sa svojim Ustavom, zakonodavnih i drugih potrebnih mjera u svrhu osiguranja primjene Konvencije.

Član 28

Odredbe ove Konvencije zamijenit će u odnosu između potpisnica ove Konvencije odredbe međunarodnih instrumenata o kojim je riječ u alinejama 1, 2, 3 i 4 drugog paragrafa Uvoda; svaki od ovih instrumenata smatrat će se da je prestao biti na snazi kada sve strane potpisnice tih instrumenata budu postale potpisnice ove Konvencije.

U POTVRDU ČEGA potpisani, pošto su propisno ovlašteni za to od strane svojih odnosnih vlada, potpisali su ovu Konvenciju otvorenu za potpisivanje u Lake Success, New York, na dan 2 XII 1949, čiji će jedan ovjereni prepis biti dostavljen od strane Generalnog tajnika Ujedinjenih naroda i državama nečlanicama o kojima je riječ u čl. 23.

ZAVRŠNI PROTOKOL

Niti jedna odredba ove Konvencije ne treba se smatrati protivnom bilo kojem zakonodavstvu, koje se odnosi na primjenu odredaba za suzbijanje trgovanja osobama i iskorištavanja prostituiranja drugih, a koje predviđa strožije uvjete od onih predviđenih u ovoj Konvenciji.

Odredbe članova 23 do 26 zaključno ove Konvencije primjenit će se na ovaj Protokol.